

Planklagenævnets hensyn i mastesager i landzone

Kontor
Trådløs infrastruktur

Dato
28. juli 2022

Planklagenævnet træffer afgørelser i klager over landzonetilladelser, herunder til telemaster. [Planklagenævnets afgørelser kan tilgås her.](#)

Planklagenævnet har oplyst til Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur (SDFI), at nedenstående gælder ved Planklagenævnets behandling af klager over tilladelser til etablering af mobilmaster i landzone. Alle følgende afsnit er således citater. Planklagenævnets praksis kan have ændret sig, siden nærværende dokument er offentliggjort, og dette er således alene vejledende. Planklagenævnet har i september 2020 endvidere udgivet [en orientering om praksis på masteområdet med konkrete sagseksempler.](#)

Krav om landzonetilladelse

Byggeri, der i bygningsreglement er fritaget for krav om byggetilladelse, og som etableres til brug for offentlige trafik-, forsynings- eller varslingsanlæg eller radio- og tv-modtagelse, kræver ikke landzonetilladelse, jf. planlovens § 36, stk. 1, nr. 9.

Panelantenner til mobilkommunikation med tilhørende radiomoduler og transmissionslinks i neutrale farver, som opsættes på eksisterende master, der anvendes til offentlig mobilkommunikation, siloer eller høje skorstene, når bebyggelsens højde ikke dermed forøges, kræver heller ikke landzonetilladelse, jf. planlovens § 36, stk. 1, nr. 17.

Undtagelsesbestemmelserne gælder dog ikke for en telemast, som kræver byggetilladelse. En sådan anses for bebyggelse og kræver en landzonetilladelse, jf. planlovens § 35, stk. 1.

Samfundsmæssige og landskabelige interesser

Planloven tilsigter bl.a., at der ud fra en planmæssig og samfundsmæssig helhedsvurdering sker en hensigtsmæssig udvikling i hele landet og i de enkelte kommuner og lokalsamfund, og at der skabes gode rammer for erhvervsudvikling og vækst, jf. planlovens § 1, stk. 2.

Der er en betydelig samfundsmæssig interesse i at etablere hensigtsmæssig dækning for mobiltelefoni til såvel tale som data i alle egne af landet, og dette hensyn indgår derfor med betydelig vægt i vurderingen af, om der kan gives landzonetilladelse til en telemast til mobiltelefoni. Hvis ansøgeren har fået tildelt en frekvenstilladelse med dækningskrav, må det antages, at der er en særlig samfundsmæssig

**Styrelsen for Dataforsyning
og Infrastruktur**

Rentemestervej 8
2400 København NV

T: 72 54 55 00
E: sdfi@sdfi.dk

www.sdfi.dk

interesse i at dække netop disse adresser. Planloven tilsigter også, at der skabes og bevares værdifulde bebyggelser, bymiljøer og landskaber, jf. planlovens § 1, stk. 2. Herunder er navnlig hensynet til landskabet relevant at inddrage i sager om landzonetilladelse til master til mobiltelefoni.

Principper for placering

Afvejningen af de samfundsmæssige og landskabelige hensyn i sager om landzonetilladelse sker efter følgende principper:

Nye telemaster bør så vidt muligt placeres i bymæssig bebyggelse af hensyn til landskabelige interesser, herunder hensynet til at friholde det åbne land for nye tekniske anlæg og til at undgå spredt og uplanlagt bebyggelse.

I landzone uden for bymæssig bebyggelse bør nye telemaster så vidt muligt placeres i tilknytning til eksisterende høje konstruktioner i området, f.eks. andre master, vindmøller, skorstene, siloer eller lign.

Alternativt kan antenneanlæggene integreres i eksisterende bebyggelse m.v. inden for området. Kommunen skal efter omstændighederne overveje, om der er grundlag for at udstede påbud efter mastelovens § 11 om at give adgang til udnyttelse af en allerede eksisterende høj konstruktion, inden der træffes afgørelse om landzonetilladelse til placering af en ny telemast i det åbne land. Ejere af visse master og høje bygninger og konstruktioner skal således under visse forudsætninger imødekomme anmodninger om adgang til opsætning af antennesystemer på den pågældende mast, bygning eller konstruktion, jf. mastelovens § 10, stk. 1. Adgangen skal ske gennem aftale herom eller, såfremt aftale herom ikke kan indgås, ved anvendelse af proceduren i lovens § 15 for ekspropriation, jf. § 10, stk. 9. Landzonemyndighederne kan også udstede et påbud om at give adgang til opsætning af antennesystemer på sådanne konstruktioner, jf. § 11, stk. 1. Påbuddet kan træde i stedet for, supplere eller ændre aftaler efter § 10.

Er det ikke muligt at placere telemasten i bymæssig bebyggelse eller ved eksisterende høje konstruktioner, og er det ikke muligt at opsætte antenneanlæggene på eksisterende høje konstruktioner, bør telemasten så vidt muligt placeres i tilknytning til eksisterende (lavere) bebyggelse. Dette gælder også, selvom en anden placering uden tilknytning til bebyggelse vil medføre færre nabogener. Hensynet til at undgå nabogener må således i mastesager normalt vige for hensynet til landskabet.

Placering af telemaster i områder, der i den overordnede planlægning er udpeget som værdifulde landskabsområder, bør helt undgås, idet der dog altid skal ske en konkret vurdering i forhold til det pågældende område.

En placering af en telemast kan ikke afvises alene under henvisning til, at den pågældende grundejer ikke ønsker telemasten opført på det pågældende sted, men

f.eks. henviser til en anden placering på ejendommen eller på en anden ejendom. Er placeringen den mest hensigtsmæssige set i forhold til landskabelige hensyn og i forhold til det samfundsmæssige hensyn i at opnå en hensigtsmæssig dækning, skal kommunen overveje, om der bør gennemføres ekspropriation efter masteloven.

Alternative placeringsmuligheder

Ansøgeren skal – eventuelt i samarbejde med kommunen – undersøge alternative placeringsmuligheder og godtgøre, at den ansøgte placering er den bedste placering set i forhold til de hensyn, der skal varetages efter landzonereglerne. Herunder skal det samfundsmæssige hensyn til en hensigtsmæssig dækning inddrages

Hvis ansøgeren har opnået licens med dækningskrav, begrænser dette, hvor langt væk alternativer skal undersøges.

Det er ikke et krav at undersøge alle tænkelige adresser/placeringer, men relevante, repræsentative steder bør undersøges i den konkrete sag, jf. principperne ovenfor. Er der tale om et meget ensartet område, hvor den landskabelige påvirkning er den samme, uanset hvor telemasten placeres, kan der alternativt foretages en mere generel vurdering af området i forhold til alternativ placering.

Der stilles store krav til kommunens sagsoplysning i sager om landzonetilladelse til telemaster. Kommunen skal således påse, at den ansøgte placering er den bedste placering efter ovenstående principper og de øvrige hensyn, der skal inddrages efter landzonebestemmelserne.

Sundhedsmæssige forhold

I nogle sager om opstilling af telemaster klages der over den stråling, der bliver udsendt fra antennerne i masten. Risikoen for skadelig sundhedsmæssig påvirkning af borgerne kan generelt inddrages i afgørelser om landzonetilladelser til opsætning af telemaster.

Stråling fra antenner til mobiltelefoni m.v. er underlagt grænseværdier fastlagt på EU-plan, og det er Sundhedsstyrelsen, som er ansvarlig for at vurdere de sundhedsmæssige aspekter forbundet med stråling. Planklagenævnet henholder sig derfor til Sundhedsstyrelsens vurderinger i forhold til strålingsfare. Sundhedsstyrelsen oplyser, at der ikke er nogen sundhedsfare forbundet med radiobølger fra mobilmaster, hvis blot masterne opsættes, så eksponeringsniveauerne der, hvor mennesker opholder sig, ligger under de fastsatte grænseværdier.¹ SDFI fører tilsyn med overholdelsen af grænseværdierne.

[Teleområdet er fra juni 2022 flyttet fra Energistyrelsen til Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur]

¹ [Sundhedsstyrelsens information om mobilmaster og strålebeskyttelse](#)